

1

2

3

4

5

6

7

Politisk program 2018 – 2020

Sentralstyrets innstilling

8 **1 Innledning**

9 Juvente er en organisasjon for, av og med edru ungdom. Juventes visjon er en
10 demokratisk verden basert på menneskeverd og solidaritet der rusmidler ikke skaper
11 problemer. Hele Juventes ideologi og politiske fundament bygger på tanken om
12 menneskeverd: Juvente mener at alle mennesker har rett til å bli rettferdig behandlet,
13 til et verdig liv, og til å kunne si, mene og tro det man vil uten frykt for forfølgelse,
14 uavhengig av nasjonalitet, hudfarge, livssyn, seksuell legning, funksjonsnivå, kjønn
15 eller andre ulikheter.

16 Juvente arbeider for å skape engasjerende, trygge og inkluderende miljøer hvor
17 menneskeverd står i sentrum, og bruk av rusmidler er overflødig. Juvente ønsker å
18 endre samfunnet vi lever i, og arbeider aktivt for å forbedre egen og andres hverdag.
19 Juvente vil bedre livssituasjonen til mennesker både i og utenfor Norge.

20 Juvente er en solidaritetsorganisasjon med et avholdsstandpunkt. Vi arbeider mot
21 rusproblemer, diskriminering, sosiale problemer, undertrykking, krig og konflikter, og
22 engasjerer oss for menneskeverd, solidaritet, demokrati, rettferdighet, utvikling og
23 fred.

24 **2 Rusmidler**

25 Problemer knyttet til rusmidler er en stor utfordring lokalt og globalt, og er kilde til
26 sosiale, politiske, økonomiske og helsemessige problemer og skader for både
27 enkeltmennesker og samfunnet. Dette er utgangspunktet for Juventes ruspolitiske
28 engasjement. Juvente ønsker en ansvarlig ruspolitikk der forebygging, regulering,
29 behandling og rehabilitering er de viktigste faktorene for å sikre best mulig helse,
30 trygghet og velferd for alle.

31 Juvente anser ikke bruk av rusmidler som en privatsak. Mange setter enkeltindividets
32 frihet og rett til å bestemme over seg selv foran vårt felles ansvar for et velfungerende
33 samfunn der alle kan føle seg trygge. Juvente mener at alle samfunnets medlemmer
34 blir påvirket av individenes handlinger, og at samfunnsproblemer er alles ansvar.
35 Juvente mener at salg og bruk av rusmidler går på bekostning av fellesskapets beste.
36 Det må derfor føres en ansvarlig politikk som bidrar til å holde forbruket på et så lavt
37 nivå som mulig.

38 Mange fattige land rammes hardt av alkoholindustriens kyniske framferd. Verdens
39 helseorganisasjon (WHO) er bekymret fordi veksten i alkoholforbruket i
40 utviklingslandene gir grunn til å forvente at det også blir flere alkoholrelaterte skader i
41 disse landene. Juvente mener at problemene rusmidler medfører i fattige land må stå
42 sentralt i norsk bistandsinnsats.

43 **2.1 Forebygging og behandling**

44 Juvente mener at det er mest effektivt og humant å forebygge rusproblemer før de
45 oppstår. En økt satsing på forebygging nå vil bidra til færre rusrelaterte problemer i
46 samfunnet senere. Denne satsingen bør inneholde holdningsskapende arbeid, rusfrie
47 fritidstilbud for ungdom, og politisk regulering gjennom pris og tilgjengelighet.

48 Rusmiddelforebygging og temaer relatert til rusmidler må få en mer sentral plass i
49 grunnskolen og videregående skole. Juvente mener at frivillige organisasjoner skal ha
50 en sentral rolle i det forebyggende arbeidet, både i skolen og på andre arenaer.

51 Personer som får problemer med egen eller andres rusmiddelbruk skal møtes med
52 den hjelp og verdighet de har krav på, og krever derfor at behandlingstilbudet til
53 rusavhengige og rehabiliteringen etter behandling må bli bedre. Rusavhengige skal
54 møtes med respekt. Det er bruken av rusmidler som skal bekjempes, ikke de som får
55 problemer på grunn av rusmidlene. Rusavhengige har rett til god behandling som er
56 tilpasset egne behov for å bryte med egen avhengighet. Etter endt behandling er det
57 viktig med god rehabilitering og oppfølging for å sørge for integrering i samfunnet.

58 Juvente mener at:

- 59 ● Forebygging skal være førsteprioritet i ruspolitikken.
- 60 ● Frivillige organisasjoner må ha en sentral rolle i det forebyggende arbeidet,
- 61 både i skolen og på andre arenaer.
- 62 ● Rusforebyggingen i skolen skal bygge på godt dokumenterte fakta og ungdoms
- 63 egne erfaringer.
- 64 ● Rusforebygging må fokusere ekstra på særlig utsatte perioder av
- 65 ungdomstiden, som starten på videregående skole, russetid og fadderuker.
- 66 ● Opplæring om rusmidler må bli en del av utdanningen til alle som skal arbeide
- 67 med barn og ungdom, slik at disse har kompetanse og trygghet til å drive
- 68 forebyggende arbeid, samt iverksette tiltak dersom de opplever at noen har et
- 69 risikabelt forhold til rusmidler.
- 70 ● Midler til rusforebyggende arbeid i kommunene må øremerkes for å hindre at
- 71 pengene går til andre formål.
- 72 ● Alle fylker og kommuner skal ha ungdomsråd som aktivt involveres i utforming
- 73 og gjennomføring av rusforebyggende arbeid.
- 74 ● Det må opprettes flere behandlingsplasser slik at personer med rusproblemer
- 75 raskere kan komme i behandling uten å stå i kø.
- 76 ● Ungdom som er på ruskontrakt må tilbys en evaluering av psykisk og fysisk
- 77 helse utført av helsepersonell.
- 78 ● Det må være tilstrekkelig med offentlige psykologer uten ventetid for ungdom
- 79 med psykiske lidelser og begynnende rusproblemer.
- 80 ● De sosiale stigmaene rundt det å være rusmiddelavhengig må fjernes, slik at
- 81 man lettere kan be om hjelp med sitt problem uten å føle skam.
- 82 ● Det må i større grad tilbys medikamentfri behandling av rusavhengighet.
- 83 ● Oppfølgingen etter legemiddelassistert rehabilitering (LAR) må styrkes.
- 84 ● Pårørende til rusmisbrukere må gis god oppfølging og informasjon.
- 85 ● Rehabilitering og ettervern av tidligere rusmisbrukere må styrkes for å unngå at
- 86 de som har gått gjennom behandling faller tilbake til gamle bruksmønstre.
- 87

88 2.2 En ansvarlig alkoholpolitikk

89 De mest omfattende problemene som oppstår som følge av rusmiddelbruk kan
90 knyttes til alkohol. Juvente ønsker å begrense skadeomfanget av alkohol, og dette kan
91 gjøres best og mest effektivt gjennom god forebygging og restriktiv alkoholpolitikk. En

92 ansvarlig alkoholpolitikk bidrar til et bedre samfunn fordi den senker konsumet og på
93 den måten bidrar til økt velferd, trygghet og bedre helse. Gjennom forskningen på
94 feltet vet vi at pris og tilgjengelighet er de mest effektive tiltakene for å begrense
95 bruken av alkohol, og dermed også skadeomfanget.

96 **Juvente mener at:**

- 97 • Norge skal holde på en forsvarlig og ansvarlig linje i alkoholpolitikken.
- 98 • Det må utarbeides en nasjonal strategi for å redusere alkoholkonsumet i Norge.
- 99 • Vinmonopolet må opprettholdes og styrkes.
- 100 • Taxfreeordningen for alkohol skal avvikles, sekundært overtas av
101 Vinmonopolet.
- 102 • Det må ikke åpnes for salg av alkoholholdige varer over 4,7 volumprosent
103 direkte fra nisjeprodusenter (f.eks. «gårdssalg»).
- 104 • Det norske forbudet mot alkoholreklame må opprettholdes, og styrkes med
105 fokus på internett og sosiale medier.
- 106 • Det må innføres et internasjonalt forbud mot reklame for alkohol.
- 107 • Alkoholavgiftene må økes til et forsvarlig høyt nivå.
- 108 • Det må innføres legitimasjonsplikt på alle aldersbestemte varer, for å sikre at
109 aldersgrensene blir fulgt i butikker og på skjenkesteder.
- 110 • Promillegrensene for bil må opprettholdes, og promillegrensene på sjøen må
111 senkes til 0,2 promille. Det må gjennomføres flere promillekontroller både til
112 lands og til vanns.
- 113 • Maksimal skjenketid for alkohol må reduseres fra 03.00 til 02.00.
- 114 • Det må innføres varedeklarasjon på alkoholholdige drikkevarer, som opplyser
115 om ingredienser og næringsinnhold.
- 116 • Det må innføres advarselsmerking av alkohol med fokus på skader på
117 tredjeperson og farene forbundet med bilkjøring og graviditet.
- 118 • Alkoholfrie soner må respekteres og opprettholdes.
- 119 • Parker, strender og andre viktige fellesarealer skal være alkoholfrie områder
120 hvor barn, ungdom og voksne kan oppholde seg uten å forholde seg til andres
121 alkoholbruk.
- 122 • Det bør ikke tillates alkoholservering på steder som kinoer, butikker og
123 frisørsalonger.
- 124 • Det må gjennomføres flere og bedre kontroller på salgs- og skjenkesteder,
125 særlig med fokus på salg til mindreårige.

- 126 • Minimumskravet for antall kontroller per salgs- og skjenkested bør økes fra 3 til
127 5 per år.
- 128 • Brudd på alkoholloven skal straffes i form av inndragning av salgs- og
129 skjenkebevillinger.
- 130 • Prikkbelastningssystemet må strammes inn slik at de mest alvorlige bruddene
131 på alkoholloven medfører umiddelbar inndragning av salgs- eller
132 skjenkebevilling.
- 133 • Konsekvensene av endringen av «fireårsregelen» for fornyelse av salgs- og
134 skjenkebevillinger må evalueres.
- 135 • Ansvar for gjennomføring av salgs- og skjenkekontroller bør flyttes fra
136 kommunene til fylkesnivå.
- 137 • Det bør gjennomføres forsøk med framprovosert salg av alkohol til mindreårige
138 i de offentlige kontrollene.
- 139 • Det må ikke lettes på kravene for alders- og sosial kontroll ved alkoholsalg på
140 nett.
- 141 • Skjenkekontrollører må kurses grundig i alkoholloven, også når denne
142 gjennomføres av private selskap.
- 143 • Alle kommuner skal ha helhetlige rusmiddelpolitiske handlingsplaner som
144 favner så vel alkoholpolitikk og forebygging, som behandling og ettervern.
- 145 • Alkoholindustrien skal ikke ha legitimitet i samfunnsdebatten, da et høyt
146 forbruk er av interesse for industrien.
- 147 • Utsalgssteder må ha et bredt og attraktivt utvalg av alkoholfrie alternativer
148 tilgjengelig.

149 **2.3 En kunnskapsbasert narkotikapolitikk**

150 Juvente ønsker en narkotikapolitikk basert på kunnskap og solidaritet med de som har
151 problemer. Den mest humane narkotikapolitikken er den som gjør at færrest mulig
152 prøver og bruker narkotika. I Norge er det få som prøver narkotika, og enda færre som
153 er faste brukere. Det er noe Juvente ønsker å holde fast på. Samtidig må vi være
154 bevisste på at mange har store problemer med egen eller andres narkotikabruk. Disse
155 må tilbys god oppfølging og hjelp.

156 For å holde bruken av narkotiske stoffer så lav som mulig mener Juvente at ingen
157 narkotiske stoffer bør legaliseres. Forbudet bidrar til at færre prøver og bruker jevnlig,
158 og det gir mulighet for å oppdage personer med rusproblemer tidlig, samt at man med
159 forbudet kan idømme behandling ved overtredelse. Juvente mener derfor at fortsatt
160 forbud er den mest humane narkotikapolitikken, og at man i den planlagte

161 rusreformen må sørge for at man ikke mister muligheten til å avdekke og sette inn
162 tiltak tidlig i et forløp som kan ende i tungt rusmisbruk.

163 Personer med rusproblemer må ha enkel tilgang på hjelp – både helsehjelp, sosiale
164 tjenester og annen nødvendig støtte. Brukere må møtes på en måte som er
165 fordomsfri, støttende og ikke dømmende. Målet skal være å hjelpe mennesker tilbake til
166 et fritt og meningsfullt liv – det krever tålmodighet og tilpasningsdyktige tjenester.
167 Pårørende til rusmisbrukere må heller ikke glemmes i diskusjoner om narkotikabruk
168 og -politikk. Personer som står nærme misbrukere, ikke minst barn, risikerer å bli hardt
169 rammet av misbruk og avhengighet. Også samfunnet påvirkes, blant annet gjennom
170 kostnadene avhengighet og skade medfører.

171 **Juvente mener at:**

- 172 ● Ingen narkotiske stoffer bør legaliseres. Bruk og besittelse skal møtes med
173 reaksjoner.
- 174 ● Heller enn bøter og fengselsstraff, bør personer som tas for bruk og besittelse
175 møtes med helsehjelp eller alternative straffereaksjoner.
- 176 ● Det må innføres et internasjonalt forbud mot bruk og omsetning av narkotika.
- 177 ● Målet for behandling og rehabilitering av rusmisbrukere bør være rusfrihet. Alle
178 har rett til frihet fra narkotika, også dem som har prøvd og bruker.
- 179 ● Overdosetallene må reduseres, blant annet gjennom tiltak for å få flere til å
180 bytte fra sprøyte til røyking av heroin og utdeling av motgift i form av
181 nesespray.
- 182 ● Narkotikalistene må oppdateres løpende, slik at forsøk på kjøp og salg av nye
183 psykoaktive stoffer (NPS) kan straffes på lik linje med andre narkotikalovbrudd.
- 184 ● Innsatsen for å spre kunnskap om helsefarene knyttet til narkotikabruk må
185 økes, særlig om de narkotikatypene ungdom eksponeres hyppigst for.
- 186 ● Det må fokuseres mer på skade på tredjepart av narkotikabruk, ikke minst barn
187 og ungdom som bor sammen med en som bruker narkotiske stoffer.
- 188 ● Det bør forskes mer på skader og kostnader forbundet med narkotikabruk.
- 189 ● Det bør forskes på bruk av narkotiske stoffer for medisinsk bruk, også
190 cannabis. Reguleringen av medisinsk bruk av narkotiske stoffer må utformes
191 på en måte som forhindrer risiko for skadelig bruk.
- 192 ● Det bør utarbeides en nasjonal pårørendestrategi, som ser på dagens nasjonale
193 og kommunale struktur for pårørendearbeid og hvilke tiltak som kan settes inn
194 for å forbedre denne gruppens situasjon.
- 195 ● Reklame for narkotiske stoffer må forbys gjennom et internasjonalt forbud.

196 **3 Ungdom og samfunn**

197 Juvente er en organisasjon for, av og med ungdom som er opptatt av ungdoms
198 hverdag. Det er ungdommen som skal arve verden, og gjennom å bygge ungdommen
199 skapes også en bedre framtid.

200 **3.1 Deltakelse**

201 Ungdom engasjerer seg gjerne i andre saker enn voksne, og det er viktig at også disse
202 meningene blir hørt. Ungdom har rett og plikt til å påvirke politikken som påvirker egen
203 og andres hverdag, og voksne er forpliktet til å lytte til ungdommen. Juvente ønsker å
204 bidra til å engasjere ungdom, og styrke ungdoms muligheter og vilje til å engasjere
205 seg. Ungdom er engasjerte, og Juvente mener det er viktig at ungdom får innflytelse
206 på samfunnsutviklingen. Engasjement kan utøves gjennom deltakelse i frivillige
207 organisasjoner, gjennom opplæring i politisk arbeid og ved at ungdom tas på alvor.

208 **3.2 Rettigheter**

209 Juvente mener at det bør innføres en ungdomslov i Norge som definerer ungdoms
210 rettigheter og muligheter, samt det offentliges forpliktelser overfor ungdom. Den bør
211 minimum inneholde krav om deltakelse i lokaldemokratiet og om rusfrie fritidstilbud i
212 alle kommuner. Juvente mener at alle ungdommer har rett til et godt og rusfritt
213 fritidstilbud, uansett hvor man bor. Vi ønsker å skape miljøer der alle føler seg trygge,
214 og hvor behovet for rusmidler ikke er tilstede. For at dette skal være mulig, må det
215 eksistere slike tilbud for alle. Juvente ønsker et mangfoldig fritidstilbud for ungdom,
216 og en økt andel lavterskeltilbud.

217 **3.3 Åpenhet og inkludering**

218 Samfunnet vi lever i blir stadig mer flerkulturelt og mangfoldig. Juvente mener at
219 identitet ikke skal være et hinder for menneskers frihet. Tvert imot må ulikheter
220 respekteres og verdsettes. Vi krever derfor like rettigheter for alle, uavhengig av
221 nasjonalitet, hudfarge, livssyn, seksuell legning, funksjonsnivå, kjønn eller andre
222 ulikheter. For at alle skal få et best mulig liv, er det nødvendig at vi alle er åpne og
223 villige til å tilpasse oss andres behov.

224 **Juvente mener at:**

- 225 ● Ungdom må gis den kunnskapen som er nødvendig for å bli sett og hørt.
- 226 ● Rammevilkårene og tilskuddsordninger for frivillige ungdomsorganisasjoner
227 må bli bedre både nasjonalt og lokalt.
- 228 ● Stemmerettsalderen må senkes til 16 år ved alle valg.

- 229
- 230
- 231
- 232
- 233
- 234
- 235
- 236
- 237
- 238
- 239
- 240
- 241
- 242
- 243
- 244
- 245
- 246
- 247
- 248
- 249
- 250
- 251
- Alle kommuner skal ha et ungdomsråd som har mulighet til å ta opp saker i kommunestyret.
 - Alle ungdomsarrangementer skal være rusfrie.
 - Kommuner må tilby egnede lokaler til aktivitet i frivillige organisasjoner.
 - Ungdom må gis kunnskap om hvordan de kan søke penger og gjennomføre egne arrangementer.
 - De kompliserte søknads- og rapporteringskravene for frivillige ungdomsorganisasjoner må forenkles.
 - Alle grupper i samfunnet skal kunne delta i fritidstilbud og organisasjoner på lik linje.
 - Alle former for rasisme og diskriminering må bekjempes.
 - Arbeidet mot alle former for mobbing må styrkes.
 - Uretturnerbare asylsøkere må få et verdig liv med mulighet til å leve, arbeide og gå på skole.
 - Det må tas spesielt hensyn til barn i asylprosesser.
 - Praksisen med å gi mindreårige asylsøkere midlertidig oppholdstillatelse må avvikles og erstattes av rask, faglig forsvarlig saksbehandling ved ankomst.
 - Spesielt sårbare barn og unge må få rask og tilstrekkelig kartlegging og oppfølging.
 - Kjønnene må likestilles både formelt og i praksis.
 - Funksjonsnivå skal ikke være et hinder for deltakelse i samfunnet.
 - Det må ikke innføres et forbud mot tigging.

252 **4 Fred og utvikling**

253 Juvente mener at fattigdom og urettferdighet skaper grobunn for krig og konflikter.
254 Fred er ikke bare fravær av krig, men bygger på en prosess av samarbeid mellom
255 stater og folk. Dette samarbeide må være basert på frihet, uavhengighet,
256 selvstendighet, likhet, utvikling, dialog, forhandling og respekt for
257 menneskerettighetene, så vel som på rettferdig fordeling av ressursene.

258 **4.1 Årsakene til konflikter må fjernes**

259 Det pågår til en hver tid et stort antall kriger og voldelige konflikter i verden. Noen av
260 de viktigste årsakene til disse er urettferdig økonomisk og sosial fordeling, knapphet
261 på nødvendige ressurser, mangel på demokrati, brudd på menneskerettighetene og
262 manglende respekt for individuelle og kulturelle forskjeller. For å oppnå en varig og
263 rettferdig fred må de grunnleggende årsakene til krig og konflikter fjernes. Juvente
264 støtter de aktører som arbeider med å bekjempe og forebygge krig, vold og utrygghet
265 for å skape en mer rettferdig verden.

266 **4.2 Bistand og utvikling**

267 Mennesker i store deler av verden lider under vanskelige forhold som følge av blant
268 annet urettferdig fordeling, ressursmangel, krig og fattigdom. Juvente mener at de rike
269 landene i verden har plikt til å hjelpe, og å utjevne globale forskjeller, sørge for utvikling
270 og redusere fattigdom. Rusmidler bidrar til økte økonomiske, sosiale og helsemessige
271 problemer i fattige land. Å redusere rusbruken vil dermed bidra til økt velferd, trygghet
272 og rettferdighet.

273 **Juvente mener at:**

- 274 ● Norge må føre en klar linje i utenrikspolitikken der fattigdomsbekjempelse og
275 krigsmotstand er sentralt.
- 276 ● Statens Pensjonsfond Utland (Oljefondet) må trekke investeringer knyttet til
277 produksjon og salg av alle former for rusmidler og våpen, samt virksomheter
278 som utnytter barn eller er skadelig for miljøet.
- 279 ● Rusmidler som hinder for utvikling må vies større oppmerksomhet i
280 bistandsarbeid.
- 281 ● Norsk bistand må innrettes slik at den ikke skaper en større avhengighet av
282 bistandsmidler i mottakerlandene.
- 283 ● Minst én prosent av Norges brutto nasjonalinntekt (BNI) skal gå til
284 utviklingsbistand.

- 285
- 286
- 287
- 288
- 289
- 290
- 291
- 292
- 293
- 294
- 295
- 296
- 297
- 298
- 299
- 300
- 301
- 302
- 303
- 304
- 305
- Norske myndigheter må engasjere seg sterkere i arbeid mot korrupsjon for å sikre utvikling og hindre misbruk av bistandsmidler.
 - Frivillige bistandsorganisasjoner må forbli selvstendige aktører, og ikke fungere som entreprenører for staten.
 - Trengende land må gis gjeldsslette slik at de kan løftes ut av fattigdom.
 - Det må innføres et internasjonalt forbud mot masseødeleggelsesvåpen, eksempelvis atomvåpen, kjemiske og biologiske våpen.
 - Alle planer for militær opprustning må forkastes til fordel for dialog og ikkevoldelige løsninger der dette er mulig.
 - Norge må innhente en sluttbrukererklæring ved eksport av våpen.
 - Verneplikten må reformeres, og bør inneholde blant annet nasjonal sivilteneste og internasjonalt freds- og bistandsarbeid.
 - Det må opprettes en sivil fredsstyrke som kan settes inn i konfliktsituasjoner for å dempe konflikter og bistå sivilbefolkningen.
 - Vetoretten til de fem faste landene i FNs sikkerhetsråd må fjernes for å skape mer demokrati.
 - Det internasjonale samfunnet må samles om å håndtere utfordringer rundt klimaendringer.
 - Bærekraftig jordbruk bør fremmes for å øke matvaresikkerheten i ressursvake land.